

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

JUTRA

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredn. 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglasa
sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Zlata Praga tatičku
Masaryku

Kaj je bil veliki prezident Osvoboditelj T. G. Masaryk vsemu češkoslovaškemu narodu in kaj je bil zlati Pragi, ki je tatička Masaryka tako ljubila in ki utripa v njej pulz vsega naroda, je pokažalo današnje poslednje slovo. Narod se je v globoki tugi in bolečini poslavljalo od svojega voditelja, dobrotnika in največjega sinu. Teško je popisati vse to, kar je privrelo danes iz dna narodove duše na dan. Dogajali so se nepozabni prizori ginjenosti in pretresljivega občutja. Zalost in nemoč se je prepažala z dostojanstvom, s katerim je jemala danes slovanska, zlata Praga slovo od prezidenta Osvoboditelja T. G. Masaryka. Preko milijon ljudi je v edinstveno pretresljivemu mimoohodu počastilo spomin tvorca češkoslovaške republike. Danes pa so sto in stotisoči že v ranih urah zasedli hodnike ob cestah, ulicah in trgih, koder se je pomikal veličastni mrtvaški sprevod, da izkažejo na ta način poslednjo čast in spoštovanje očetu domovine. Na stotine posebnih vlakov je pripeljalo pogrebce od daleč in blizu, iz Masarykove domovine in tujine v češkoslovaško prestolnico. Že okoli 8. zjutraj je bilo po ceni in na praških ulicah preko dva milijona ljudi, ki so v nemem občutju pričakovali pričetka in poteka pogrebnih slovesnosti. Ob valujočih množicah so se razvrstili vojaki, legionarji in Sokoli, da vzdržujejo red po ulicah, koder se je pomikal sprevod.

Bilo je kmalu po 8. uri, ko so se pojavili na Hradčanih prezident republike dr. Beneš, predsednik vlade dr. Hodža, predsednika senata in poslanske zbornice, generaliteta, diplomatični zbor, rodbinski člani velikega pokojnika ter inozemska odposlansva. Takoj za tem so se pričele pogrebne slovesnosti. Ob zvonenju vseh zvonov praških cerkva, so prenesli krsto z zemskimi ostanki velikega pokojnika iz Plečnikove dvorane v grajsko dvorišče, kjer je bila postavljena tribuna za odlične goste pri pogrebnih svečanostih. Turobno so odjeknile fanfare, nakar je general Sirovy, poveljnik pogrebnih slovesnosti, izdal povelje k reprezentaciji pušk.

Grobna tišina je zajela staroslavne Hradčane, ko je povzel besedo prezident češkoslovaške republike dr. Beneš, ki je v polurnem globoko zajetem in prisrčno občutenem govoru prikazal veličastni in vzvišeni lik gigantske osebnosti T. G. Masaryka kot misleca, državnika in zvestega sinu češkoslovaškega naroda. Po končanem govoru prezidenta dr. Beneša, duševnega sina Masarykovega, je pretresla hradčansko ozračje častna salva, 10 topovskih strelav, nakar je inšpektor češkoslovaške vojske, general Sirovy prevzel poveljstvo veličastnega mrtvaškega sprevoda. Spreddaj je korakal v črmino odeti belec, ljubljene velikega pokojnika. Generali so dvignili krsto in jo prenesli na motorizirano topovsko lafeto. Razvil se je impozanten mrtvaški sprevod, v katerem so stopali takoj za krsto člani Masarykove rodbine, za tem prezident dr. Beneš, člani češkoslovaške vlade in ostali uradni udeleženci pogreba.

Mrtvaški sprevod je šel točno po onih ulicah in cestah, po katerih je Masaryk decembra leta 1918 vkorakal kot zmagovalček in osvoboditelj v češkoslovaško prestolnico. Na Wilsonovem kolodvoru so krsto prenesli v poseben vlak, ki je po poslednjih počastitvah hvaležne sinovsko vdane Prage prepeljal smrtno ostanke nepozabnega T. G. Masaryka v Lany, kjer so jih provizorično položili v

Chamberlain pripravlja novo
poslanico Mussoliniju

LONDON- 21. septembra. »International News Service« doznava iz dobre poučene strani, da je pričakovati v bližnjih dneh pomembne zunanje-politične odločitve. Chamberlain bo spriču nyonskih sklepov napravil poskus, da odstrani napetost med obema državama z novo direktno poslanico Mussoliniju. V tej poslanici bo angleška vlada zatrdila Italiji svoje prijateljske namere, na drugi strani pa bo utemeljil, zakaj je Anglija primorana, da vztraja na načrtu o pobujanju piratstva v Sredozemskem morju. Britanska vlada nikakor ne more trpeti, da bi podmornice neznanega izvora še nadalje napadale britanske vojne ladje.

30 milijard dinarjev za nove britanske
vojne ladje

ZENEVA, 21. septembra. Britanski zunanji minister Eden je v svojem govoru naglašal, da je zavlada po vsem svetu veliki nemir. Ob tej priliki je razodel, da gradi Anglija novo ogromno brodogradilnico, ki bi obsegala 450.000 tn. Pri tem niso

vštete one vojne ladje, ki so bile že spuščene v morje ter one v iznosu 55.000 ton, ki jih mora angleška vlada graditi, pa jih še ni začela. Skupni izdatek za vse nove vojne ladje je preračunan na 130 milijonov funtov, to je 30 milijard Din.

Mussolini 25. t. m. skopi Inomast

DUNAJ, 21. septembra. Predsednik italijanske vlade Benito Mussolini prispe na potu v Nemčijo v Inomast dne 25. t. m. ob 19.30. Na postaji mu bo izkazal častni odred vojske.

NEWYORK, 21. septembra. 50 detek-

tivov bo ščitilo Mussolinijevega sina Vittorioja, ki prispe v četrtek na potu v Hollywood v New York. Policija je namreč doznala, da je v načrtu velika demonstracija ob njegovem prihodu.

„Vojna“ ob Kolpi je napovedana

ČRNOMELJ, 21. septembra. V ogromnem prostoru, ki obsega teritorij Karlovec - Metlika - Novur - Kočevje - Brod ob Kolpi in Ogulin, so se pričeli veliki manevri jugoslovaške vojske, ki večji od našega združenja. Dve armiji, ki sicer 4 in 2. sta, spopolnjeni z rezerv-

nimi častniki in vojaškimi rezervnimi obvezniki, razdeljeni na severno in južno stran. Prva je okrepljena s konjenico, plinskiimi enicami in specialnimi oddelki, druga pa računata tega še z brzimi motornimi oddelki.

General Gamelin pri manevrih ob Kolpi

PARIZ, 21. septembra. Šef francoskega generalnega štaba general Gamelin je s sinočnjim vlakom odpoval v Jugoslavijo, kjer se bo z večjim številom častnikov svoje štaba udeležil velikih

jugoslovaških manevrov. Ob koncu manevrov bo Gamelin v Beograd, kjer se bo nekaj časa zadržal. Zatem odpovalje v Romunijo, kjer bo prisostvoval manevrom tamošnje vojske.

Ženevske skelbi in stiske

BERN, 21. septembra. Šef valenjske delegacije pri letošnjem zasedanju DN in istočasni predsednik sveta Društva narodov dr. Negrin je imel ob priliki banketa Zveze novinarjev, akreditiranih pri tajništvo DN, govor, v katerem je govoril o vmešavanju Italije in Nemčije v špansko državljansko vojno. Pri tem je rabil boja izraze, ki jih smatrajo v nemških krogih kot žalitev. Na zadevno intervencijo nemškega poslanika je zve-

zni svet Švice ugotovil, da se v Švici ne morejo napraviti proti Negrinu nobeni ukrepi, ker uživa imuniteto.

ZENEVA, 21. septembra. Pričakuje se, da bo dr. Negrin podal ostavko v znak sednik sveta Društva narodov v znak protesta radi tega, ker ni Valencija izvoljena v svet DN. Mesto Negrina pride v smislu informacij na mesto predsednika DN francoski zunanji minister Delbos.

grob ob navzočnosti manjšega kroga najčastnejših udeležencev današnjih pogrebnih svečanosti. Ob času poročila pogrebne svečanosti in poslovljni govori še trajalo. Potek pogrebnih slovesnosti prenašajo radijske postaje skoro vseh evropskih držav.

Praga je danes edinstveno pretresli-

vo izkazala svojemu osvoboditelju sinovsko udanost in globoko hvaležnost. Ine prezidenta Osvoboditelja T. G. Masaryka bo vekovito in veličastno vsekano v povestnico globoko presunjenega in žalujočega bratskega češkoslovaškega naroda.

Socialni obracunik

Zadružništvo v nevarnosti. V glavnem glasilu srbske zemljoradniške stranke, v »Selu«, je objavil dr. Milan Gavrilović članek o zadružništvu, v katerem med drugim pravi: »Tudi ta ustanova (t. j. za družništvo) se je začela zastrupljati z buržujskimi metodami dela in buržujskim pojmovanjem. Zato morajo vsi zavodni zadržarji uvideti, dokler ni prepozno, da je zadružništvo v nevarnosti in da se nahaja ne samo v materialni krizi, temveč tudi v idejni. To pa ne po krivdi svojih članov-zadržnikov-kmetovalcev, temveč po krivdi intelektualcev, ki ga slabo vodijo. So sicer izjeme, toda samo izjeme, ki pa so številno v manjšini ali na položajih, s katerih ne morejo upravljati splošne zadružne posle.« Še ostrejšo kritiko na naslov zadružništva pa je objavil »Jugoslovenski Lloyd«, ki pravi med drugim: To, kar je napisal Milan Gavrilović, v mnogem odgovarja resnici. Pri nas je postalo zadružništvo skakalna deska za nekatere ljudi.

Sedemurnik bo uveden po izreku krajevske socialne komisije v pristanišču v Antverpnu. Pristaniški delavci so zahtevali od podjetnikov znižanje delovnega časa. Vendar delodajalci niso hoteli pristati na nobeno znižanje. Nova odredba bo veljala za vse delavce od 1. oktobra t. l.

Delovanje centralnega urada za socialno zavarovanje v Pragi se je v prvem polletju 1937 zopet pomnožilo. Omenjeni urad je v prvem polletju 1937 izplačal skupno 193,7 milijonov Kč (lani 177,398 milij. Kč), in sicer za invalidnino 123,55 milij. Kč (lani 116,2), za vdovnino 12,47 (10,56), za sirotnino 9,6 (8,5), za opremnino 10,45 (10,11), za odpravnino 4,65 (4,11) milijonov Kč. Stanje oseb, ki uživajo rente, je znašalo dne 31. julija 1937 skupno 245.189 oseb (lani 222.670), in sicer 145.720, oseb, ki dobijo invalidnino (lani 137.306), 35.785 oseb, ki prejemaajo starostno rento (i. 30.153) 29.548 (25.305) vdov ter 34.136 (29.906) sirot.

Preko 100.000 članov pri OUZD. V avgustu mesecu je naraslo število zavarovancev pri OUZD v Ljubljani na 102.402 člana. Povprečna dnevna mezda se je dvignila pri moških za Din 1,22 na Din 26,71, pri ženskah za Din 0,99 na Din 19,07. Od aprila mezda polagoma narašča in se je dvignila do avgusta od Din 23,02 na Din 24,05. Izboljšalo se je neznatno tudi zdravstveno stanje za 0,36% in znaša konec avgusta odstotek bolnikov 2,56%.

Za razširjenje pokojninskega zavarovanja na vso državo. Predsednik Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije je izročil ministru socialne politike spomenico, ki jo je podpisalo 20.000 privatnih nameščencev iz 80 mest naše države. V tej spomenici zahtevajo privatni nameščenci, da se bovspečnost pokojninskega zavarovanja, ki velja doslej samo za območje dravske banovine in Dalmacije, razširi na vse privatne nameščence v naši državi. Najnovejša uredba, ki ureja splošno delavsko starostno zavarovanje ureja tudi odnose do pokojninskega zavarovanja privatnega nameščentstva. Ta uredba vsebuje namreč predpostavko, da stopita obe zavarovanji, to je delavsko starostno in pokojninsko zavarovanje istočasno v veljavo. Ker pa to ni bil slučaj, izgube privatni nameščenci okoli 15 milijonov letno, ker jih bodo morali oddati Suzorju (Srednjemu uredu za osiguranje radnika), ker medtem še nimajo svojega pokojninskega zavarovanja, ki bi veljalo za vso državo.

V kraljestvu žene

25 vprašanj dobri gospodinjji

Dobro voditi gospodinjstvo, je tudi umetnost. Malo je žen, ki znajo vladati svojemu domu, možu in otrokom. Mnogo se zahteva od dobre gospodinjje, saj so zahtevne zakonskih mož doma mnogo večja, kakor zunaj. Poglejmo, kaj vse mora znati in vedeti dobra gospodinja, na kaj se mora ozirati in kaj upoštevati, koliko mora žrtvovati svoje osebnosti in kolikokrat zatisniti eno oko, če hoče, da bo doma vse v redu. 25 je to naštetih vprašanj in vsaka gospodinja naj jih skrbno prečita, da bo odgovorila na nje trdilno ali nikalno. Če bo lahko odgovorila na 20 vprašanj nikalno in samo na 5 trdilno, je dobra gospodinja. S pojemačim številom nikalnih odgovorov in z naraščajočim številom trdilnih pa mora njeno notranje zadovoljstvo pojemat.

1. Ali imate v jedilnici mizo za 10 oseb, čeprav nikoli ne prirejate poječin, v svoji sobi pa pisalno mizo, čeprav pišete samo listke za nakup — na robu kuhinjske omare za posodo?

2. Ali hodite kupovat tudi petkrat na dan četrt sile sladkorja, ščepec zmlatega maka, škatlico vžigalic, limono in zelenjavo za juho?

3. Ali vas spravi v silno zadrego zvonec, ki zapoje dopoldne, ko stoji pred vrati nepričakovan gost?

4. Ali trdité o vsaki novi jedi, ki vam ne diši, da bi jo kuhali, da bi je noben član rodbine ne jedel?

5. Ali pletete pulovre, jopice, čepice, rokavice in nogavice sebi, otrokom, možu, tašči, teti, babici in bodočemu nečaku?

6. Ali trdité o delovnem plašču, da je odveč?

7. Ali hodite ob koncu meseca k mamic ali prijateljici, ker ste »zašli« to pot ne po svoji krivdi in izjemoma v neprijeten finančni položaj?

8. Ali imate generalno pospravljanje vsakih 14 dni in majete zaničljivo in začudeno z glavo nad prijateljico, ki pospravi stanovanje temeljito samo enkrat na mesec, ker ima doma vse v redu?

9. Ali morete odgovoriti zvečer možu, če vas vpraša, kaj mislite o pomenu korespondence med Chamberlainom in Mussolinijem?

10. Ali mislite, da je mahjen šopek svežega cvetja vsak dan pri obedu na mizi ceremonija ali samo opravilo ljudi, ki nimajo važnejših opravkov?

11. Ali odgovarjate na vprašanja svojih otrok z običajnimi »pusti me pri miru, nimam časa«?

12. Ali se spominjate še zvečer v kavarni, da se vam narastek ni posrečil?

13. Ali kupujete svojim otrokom na izprehodu zdaj bonbone, zdaj čokolado, zdaj sladole, zdaj zopet balončke?

14. Ali najde vaš mož tu pa tam čist papir na pisalni podlagi ali v novinah zatrgano poročilo, nanašajoče se na njegovo delo?

15. Ali imate vsak mesec tri dni domačo šiviljo?

16. Ali vas staneta rouge in puder več nego sadje in mleko?

17. Ali ste ogorčeni nad tem, da ima gospa X vsak teden eno uro petja, gospa Y da je že prečitala zadnjo številko moderne revije, gospa Z ima pa že zopet nov strojček za testo?

18. Ali pošljete vsak mesec svoj kostum v likalnico?

19. Ali imate v omari obleke, ki jih oblečete enkrat na leto?

20. Ali ne znate ležati pol ure na dan mirno na divanu ali v naslanjaču na verandi?

21. Ali vas strašno utruja, če ponavljate s svojo hčerko četrt ure nemško lekcijo, ko vam mine pol ure v pomenku s sosedo pred hišo hitreje, nego se nadejate?

22. Ali vas bole noge vedno, kadar bi rad šel vaš mož z vami malo na izprehod?

23. Ali se posmehujete delovnemu načrtu?

24. Ali polnite svojo omaro po moževih prejemkih ali po svojih željah in zahtevah?

25. Ali ste trdno prepričani, da si ne morete nikoli pritrpati deset minut časa za telovadbo?

Kulturni razgledi

Umetnostni teden v Mariboru

Dne 15. t. m. je minil rok za prijavo k umetniškimi nagradam, ki jih je razpisal Umetniški klub v Mariboru. Zato se je član našega uredništva zglasil pri podpredsedniku kluba in ga prosil za podatke o uspehu tega razpisa.

»Kako je prav za prav zamišljen ta Umetniški teden?«

»Naša namera je bila preizkusiti, ali je Maribor že dozorel za drugi manjši, ne le kulturni, ampak tudi umetniški center. V ta namen je bilo treba koncentrirati vse ustvarjajoče sile. Ob nezavednosti naših tiskarn žal še vedno nimamo čisto literarne revije, ki bi nam bila kako merilo. Ravnotako tudi na glasbenem področju doslej še nismo poizkusili zbrati na našem področju ustvarjena dela. Tudi slikarske razstave so zelo redke. Zato smo se odločili, da v enem tednu predočimo Slovencem, kaj Maribor v umetniškem svetu pomeni.«

»Kako je zamišljena izvedba tega tedna?«

»Umetniški teden se bo začel začetkom novembra. V tem tednu bode gledališče vprizorilo dramo, ki jo bomo izbrali izmed poslanih del. »Glasbena Matica« bo pod vodstvom ravnatelju Kozine dala koncert, kjer se bodo igrali nagrajene skladbe. Končno se bo vršil zaključni družabni večer z razglasitvijo nagrad. Ves teden bo seveda tudi odprta slikarska razstava.«

»Kakšne so te nagrade?«

»Nagrade so štiri. In sicer potovalna din 3000.—, prva din 1500.—, druga din 1000.— in tretja din 500.—. Toliko za književnike, glasbenike, slikarje in igralce!«

»To je din 24.000.—! Kako ste si pa pri takih razmerah mogli preskrbeti toliko denarja?«

»Zbrali smo. Nekaj so dali Mariborčani, ki se zavedajo pomena umetnosti — predvsem v Mariboru. Nekaj bodo Mariborčani gotovo še dali. Tudi mesto nam je obljubilo. Podlago pa nam je dala Banska uprava z znatnim zneskom.«

»In kdo je po razpisu mogel tekmoovati?«

»Razumljivo je, da z ozirom na naš namen samo umetniki, ki delujejo na področju Maribora. V resnici so se tudi samo ti odzvali. Samo slikarska razstava bo splošno slovenska, upamo, da bodo slovenski slikarji brez razlike na medsebojne odnose vsi poslali v Maribor svoja dela, da tako podčrtajo in izkažejo priznanje našemu prizadevanju.«

»In sedaj najvažnejše, gospod podpredsednik: Kakšen je uspeh natečaja, ki se je zaključil 15. t. m.?«

»Izdam Vam lahko za enkrat samo to, da so se za razstavo prijavili že vsi vidni slovenski slikarji. Mariborski ho-

do seveda sodelovali vsi. Dobili smo šest velikih glasbenih kompozicij, strokovnjaki pravijo, da so med njimi presenetljivo dobre stvari. Književniki so poslali osem dram, dve sta še napovedani. Dalje je vloženi pet romanov, 4 daljše novele in en potopis. Vsega 14 avtorjev. Kar se tiče igralcev, ki so se imeli le prijaviti, nagrada pa se do ločja po njih uspehu v preteklem letu in letošnji sezoni do Umetniškega tedna, pa so prijave tudi došle polnoštevilno!«

»Torej popoln uspeh! Zdej je še vprašanje, kaka so ta poslana dela?«

»To bo odločila žirija, nočem prejudicirati njenemu sklepu. V žiriji so prof. dr. Dornik, prof. dr. Kralj in dr. M. Šnuderl. Ti odločajo o književni nagradi, izbirajo dela za vzpizoritev pa izvrše poleg imenovanih tudi še prof. Ingolič, režiser Kovič in igralec Kosič. Toliko pa lahko rečem, da so bile predložene tudi prav dobre stvari. Sicer je pa stališče za žirijo čisto drugače kakor sta-

lišče urednika ali založnika. Mi bomo nagradili od dobrega najboljše. Aarsikako delo, ki je zrelo za objavo, ne bo moglo biti tudi nagrajeno, ker so naše zahteve višje. Končno pa imamo tudi samo tri nagrade, katerimi ne bomo mogli povsem zadovoljiti toliko avtorjev! Potovalna nagrada se bo na reč podelila le z ozirom na dosedanje uspehe prosilca in ne na konkretno predloženo delo. Hočemo namreč na ta način omogočiti, da umetnik, ki je svoje sposobnosti dokazal, vsaj za nekaj časa odpotuje v inozemstvo.«

»Potemtakem lahko že danes rečemo, da je Umetniški klub svoj namen dosegel in to s popolnim uspehom.«

»Gotovo. Sedaj je le še stvar kulturnega Maribora, da se bo polnoštevilno udeležile Umetniškega tedna, razstave, predstave in koncerta ter na ta način dokazal, da je v Mariboru pripravljena tudi njiva prav tako, kakor so pripravljene sejali!«

Ptujske novice

Sport. Ptujska Drava je v Mariboru odigrala v nedeljo prvenstveno nogometno tekmo s tamošnjo Slavijo in podlegla z rezultatom 4:2.

K našemu poročilu o ptujskih komunalnih zadevah dne 18. t. m. je pomotoma v županovem poročilu izostal pasus, da se je župan v svojem poročilu odločil tudi spomenu blagopokojnega prvega predsednika bratske češkoslovaške republike dr. Tomaža G. Masaryka, kar s tem popravljamo.

Indijska modrost

Prileten indijski trgovec Ada Sahib v Kalkuti se je poročil z lepo in mlado ženko. Razume se, da je bil radi tega nanjo zelo ljubosumen ter je strogo pazil na vsako njeno kretnjo. Da bi si pa zagotovil zvestobo svoje ženske, je vprašal slavnega modrijana. Tipu Tipa za svet.

Tipu, Tip se je, kakor vsi modrijani zamislil, ter mu čez nekaj časa rekel slovesno: »Poslal ti bom papagaja v kletki. Obesi kletko v sobo svoje žene: ako bg žena nezvesta, ti papagaj pogine.«

Ada Sahib je vzel vesel kletko ter jo obesil v ženino sobico.

Papagaju se je pri mladi ženi dobro go dilo in je vesel živel, Sahib pa se je veselil papagajevnega življenja, ker mu je bil porok ženine zvestobe. Tako sta zakonca živeła v sreči in zadovoljstvu.

Nekoč pa je moral Ada Sahib odpotovati ter se nepričakovano vrnil. V svoje veliko začudenje je našel pri ljubljeni ženi nekega angleškega častnika v prijateljskem pogovoru; papagaj pa je kljub temu živel in čeblijal celo nekatere angleš-

ke besede. Srdit je odšel Ada Sahib k modrijanu Tipu ter mu očital: »Dejal si, da bo papagaj poginil, ako mi bo žena nezvesta. Danes pa sem našel pri ženi an gleškega častnika, papagaj pa še vedno živi.«

»Kakor praviš, ti je žena nezvesta. Videl boš, da bo tudi papagaj poginil. Kdaj, tega sicer ne vem, toda ker pogine nekoč vsak papagaj, mislim da tudi tvoj ne bo večno živel. Prepričal se boš torej, da je bilo moje prerokovanje resnično: Kakor gotovo ne ostane nobena mlada žena zve sta ako vzame starca za moža, tako gotovo tudi noben papagaj ne živi večno.«

Mariborski obrazi

Znani in zaslužni mariborski kulturni in matični delavec g. Janko Arnuš, ki je te dni po 15 letnem požrtvovalnem delovanju kot načelnik matičnega pevskega zbora odložil to funkcijo.

Diplomat

»To se pravi nje, tvoje Anjuške.«

»Gotovo je umrla, kaj ne, Aristarh Ivanič? Ne mučite me. Tako sta razburjena, zapletate se . . . hvalite svobodno življenje . . . Umrla je, kaj ne?«

»Da, tako hitro se umre?« kašlja Piskarev. »Kako ti, bratec, naenkrat vse. Pa če tudi bi umrla! Vsi bomo umrli, tudi ona mora umreti . . . Tudi ti boš umrl in jaz.«

Kuvaldinove oči se pordeče in iz njih se vlijejo solze.

»Ob kateri uri?« vpraša tiho.

»Nič ob kateri. Mar že bledeš? Saj ni umrla. Kdo je pa rekel, da je umrla.«

»Aristarh Ivanič, prosim vas, ne mučite me!«

»S teboj, bratec, pa res ni mogoče govoriti kakor s človekom. Menda ti nisem rekel, da je umrla? Ali sem ti dejal? Zakaj pa potem jočeš? Pojdi, povesej se — z življenjem! Ko sem prišel k njej, se je kregala s tetko. Očka Matija je prav bral molitve za mrtve, o ona je kričala nad vso hišo.«

»Kakšne molitve za mrtve? Zakaj je molil za mrtve?«

»Molitve za mrtve? A tako . . . mesto druge molitve. To se pravi: ni bral molitev za mrtve, temveč nekaj podobnega — nič ni bilo.«

Aristarh Ivanič se vznemiri, ostane, stopi k oknu in prične kašljati.

»Kašelji mu je napal, bratec. Ne vem, kje sem se prehladil.«

Kuvaldin tudi vstane in gre nervozno okoli mize.

»Mešate me«, je rekel in se prijel z drhtečimi prsti za brado. »Zdej razumem, vse razumem. Ne vem pa, čemu vsa ta diplomacija? Zakaj mi ne poveste tega takoj? Torej je res umrla?«

»Hm . . . kako: bi ti rekel?« skomigne Piskarev z rameni. »Ne, kakor da je umrla, ali tako . . . Glej, a ti takoj jočeš! Vsi bomo najbrže umrli! Ni le ona smrtna, vsi pojdemo na oni svet. Čemu jočeš pred ljudmi? Jaz bi se rajši spominjal! Prekrižal bi se!«

Kuvaldin se za hip topo zagleda v Piskareva; potem strašno pobledi, se zruši na stol in histerično zajoka. Od miz so poskakali tovariši in mu prihiteli na pomoč. Piskarev pogladil tilnik in se namršil.

»Teško se je razgovarjati s takim gospodom, ei Bog!« zamrmra in razširi

roke. »Ihti, glej, ihti, a zakaj ihti, se vprašam? Mišo, ali imaš pamet? Mišo!« se je pričel razgovarjati s Kuvaldinom. Saj še ni umrla! Kdo ti je pa rekel, da je umrla? Narobe, zdravnik pravi, da je še upanje. Mišo! Ali Mišo! Pravim ti, da ni umrla! Mar hočeš, da grem takoj k njej? Prišel bom tako čez nekaj časa k molitvam za mrtve . . . to se pravi, kaj govorim? Ne k molitvam za mrtve, temveč h kosilu. Miško, povem ti po pravici, da je še živa! Bog me kaznuj! Izkopljaj mi oči! Ali ne verjameš? Pobem grem takoj k njej . . . Imenuj me, kakor hočeš, če je . . . Odkod ti je prišlo na um, tega ne uganem. Danes sem bil . . . pri poklici, nego . . . fuj!«

Polkovnik mahne z roko, se oprostí in odide iz urada. Ko pride v stanovanje pokojnice, se vrže v naslanjač in se prime za lase.

»Pojdite sami k njemu!« pravi razburjeno. »Sami ga pripravite na vest o smrti meni pa prizanesite! Nočem. Rekel sem mu samo dve besedi . . . Samo tako od daleč sem pritaknil, pa da bi videli, kaj se je z njim zgodilo! Umira . . . Nimate smisla! . . . Drugičrat ne bi šel za nič na svet! . . . Pojdite sami!«

Gospodarske beležke

Naša koroza v Maroko. Na vojvodinskem tržišču pšenice je situacija zelo čvrsta. Domači mlinci kažejo še nadalje velik interes in kupujejo velike količine. Najboljši kupci so bačko-banaški mlinci, pa tudi slavonski, posebno pa mlinci v Sloveniji ne zaostajajo mnogo, saj kupujejo v glavnem najboljšo vrsto. Cena pšenice je poskočila na 180 dinarjev in je radi tega tudi ponudba večja. Tudi koroza je postala čvrsta. V začetku preteklega tedna se je našim izvoznikom posrečilo, da so plasirali nekoliko sto vagonov koroze v Maroko. To je imelo za posledico zvišanje cen, in sicer od 93 na 100 dinarjev, pariteta Indija. Tudi trgovina z moko je še vedno zelo dobra in je zlasti veliko povpraševanje iz Avstrije, ki zahteva v prvi vrsti moko za krmo.

Mesne cene na mariborskem trgu. — Govedina kg od 6 do 12 Din, teletina 8 do 14, svinjsko meso s kostmi kg 10 do 12, svinjsko meso izluščeno 12 do 14, sanina 13 do 14, pjuča 6 do 7, jetra 6 do 8, svinjska reberca kg 9 do 11, glava z jezikom 5 do 7 za kg, ledvice komad 2 do 3, svinjske noge komad 1 do 2 Din.

Cenení sladkor za slajenje mošta. — »Službene Novine« objavljajo uredbo o prodaji nezatrošarinjenega sladkorja za slajenje vinskega mošta. Državne tovarne bodo prodajale denaturirani sladkor za vinski mošt onim vinogradnikom in kmetom, ki bodo predložili potrebna dovoljenja, izdana od pristojnih finančnih direkcij. Dobili bodo največ po 4 kg sladkorja za vsakih 100 l mošta. Prej pa mora v smislu zadevnega odloka finančnega ministrstva izdati banska uprava dovoljenje za sladkanje. Odločiti mora, ali sladkanje splošno pripusti ali pa samo omejeno za one kraje, ki so oškodovani radi vremenskih in drugih nesreč, ker grozdje ni zadosti dozorelo. V dravski banovini doslej banovina tega dovoljenja še ni izdala. Trošarine prosti sladkor bo stal okoli 6 Din za kg, če se organizirajo vagonске dobave.

Mestna občina ljubijanska je dobila posojilo za reorganizacijo cestne železnice. Posojilo v znesku 40 milijonov Din, bo dala Poštna hranilnica.

337 denarnih zavodov pod zaščito. V smislu uredbe o zaščiti denarnih zavodov v zvezi z zakonom radi likvidacije kmečkih dolgov je sedaj v naši državi v celoti pod zaščito 337 denarnih zavodov. Pri 297 zavodih gre za odložitev plačil, 6 denarnim zavodom je odobrena sanacija, pri 34 zavodih pa se bo izvedla izvenkonkurno likvidacija.

Nova angleška družba v Jugoslaviji. V Beogradu se je ustanovila podružnica znane angleške tvrdke Bechina Gold Mines LTD z glavnico 200.000 angleških funtov.

Šipad povečuje glavnico. Gozdno industrijsko podjetje Dobrljin-Drvar (Šipad) s sedežem v Sarajevu je povečalo svoj kapital od 20 na 65 milijonov Din.

Naša trgovina z Grčijo. Po službenih podatkih smo meseca avgusta t. l. izvozili v Grčijo 51.972 komadov govedi, 206.862 kg fižola ter 25 vagonov tesanega lesa.

ČSR se zanima za naše sardine. Po vesteh praškega tiska se vršijo med jugoslovenskimi producenti sardin in češkoslovaškimi uvozniki pogajanja za večji uvoz sardin iz Jugoslavije.

Jugoslovenska-nemška trgovinska konferenca v Dubrovniku bo zaključena v četrtek 23. tm. Kakor se doznava, je Nemčija že dovolila povišanje kontingentov, razen tega se bodo težkoče v plačilnem prometu med Jugoslavijo in Nemčijo likvidirane.

Konferenca o saniranju naših bank. V oktobru bo v Beogradu državna konferenca bank, ki jo bo najbrže sklicala Narodna banka. Kakor poroča »Jug. Kurir« je namen konference, da najde pota, kako bi se sklenilo posojilo za likvidacijo kmetijskih dolgov. Posojilo bi se vrnilo v 12 do 14 letih. Iz dohodka tega posojila bi se plačale vse terjatve bank iz naslova kmetijskih dolgov. Država pa bi po birala od kmetovalcev anuitete za njih dolbove. Logično bi bilo, da bi se iz tega denarja plačali tudi stari vlagatelji. Plačalo pa bi se le okoli 75% njih vlog.

Mariborske in okoljske novice

Po 23 letih se mrtvec oglašja iz Rusije

O zanimivem slučaju poroča današnje »Jutro«. Nepričakovano vest je prejel te dni posestnik in upokojeni železničar J. Ševeder na Ptujski cesti 81. Iz Moskve je dobil pismo od svojega sina Ivana, ki je služil pri bivšem 47. p. polku in bil leta 1915 ujet v Karpatih. Domači so mislili, da je že davno mrtev. Pismo je bilo oddano v Moskvi 22. avgusta in je

rabilo v Maribor dober teden dni, čeravno je bilo naslovljeno, kakor bi bil Maribor v Avstriji (Marburg-Austria). Veselje, da se je po 23 letih javil sin edinec, je pri domačih nepopisno. Imenovani je v Moskvi poročen in ima sina in hčerko. Prosi, da mu pošljejo v spomin gotove stvari, kar pa je nemogoče in v zvezi s prevelikimi stroški in težkočami.

Trije kmetje utonili v visoko narasli Dravi

Pri vasi Gutalovu v dravskem rokavu pri Koprivnici se je pripetila strašna nesreča. Kmetje Pavel Petrovič, Stefan Večenaj in Ivan Lovkovič so se peljali z malim čolnom preko visoko narasle

Drave. Pri tem pa se je mali čoln prevrnil in s vsi navedeni trije, ki so družinski očetje, utonili. Vsi trije so bili dobri gospodarji. Njihova trupla je valovje odneslo v glavno dravsko korito.

Lepo in prijetno

Maribor si ustvarja v zadnjem času lepe, nove lokale. Povsod se prenavlja in popravlja. Človek se mora čuditi, kako je mogoče stare prostore skoro čez noč pretvoriti v udobne, najmodernejše urejene lokale. Dostj primerov te vrste nam nudi Maribor v zadnjem času. Sedaj se je priključil tem prenavljanjem tudi lastnik tukajšnje kavarne »Rotovž« g. Käfer, naš stalni inserent ter naročnik, odkar izhaja naš list. Kdor stopi sedaj v separirano sobo, ki je znana kot igralnica, mora nehoti obstati. Ni mogoče, da se človek v prvih trenutkih orientira: ali je to res prejšnje, ali pa je to nekaj povsem novega?

Slikovitost in ubranost barv se preliva v učinkovito celoto. Sinje rdeči strop izstopa ob prenovljenih stenah. Velike svetilke dajejo močno svetlobo, ki se barvito preliva ob sinjerdečih, krasnih zavesah in dveh udobnih lož, ki dominirata ob drugem koncu salona, ki tvori tako prijetno celoto, da se počutiš kakor doma, četudi je vse zbrano in prirejeno s tolikim razkošnim okusom in smislom za udobnost ter prijetno počutje. Ta domačnost pa se še stopnjuje ob kamini ob strani, ki v posebno prikupnem stilu obdaja peč. Maribor ima nov salon, kakršnih je pri nas še bore malo.

Živ zakopan!

V gramozni jami v Cerkvenjaku, kjer kopljejo gramoz za banovinsko cesto, se je pripetila huda nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Pri kopanju gramoz se je vdrl 2 m debeli plaz gramoz in se sesul na v jami nahajajočega se delavca Frasa Martina iz Stanetine, ter ga popolnoma pokopal. Bližnji delavci so takoj priskočili na pomoč in pričeli z vso naglico in previdnostjo odkopavati gramoz. Vkljub naporu delavcev se jim le ni posrečilo, da bi rešili Frasa, ki se je pod težo gramozu zadušil in izdihnil. Izkopali so ga, ko je že bil mrtev. Fras je bil pridren delavec in poštenjak, ter je njegova tragična smrt žalostno odjeknila v vsej okolici.

V senu se je zadušila

Pri posestniku Orniku Ivanu v Partinju se je zglasila Ploč Neža, zasebnica iz Sv. Jurija v Slov. gor. in zaprosila, če sme čez noč prespati. Podala se je na skedenj in ker jo naslednji dan ni bilo na spregled, so domači šli na skedenj in našli Pločevo mrtvo. Ležala je na trebuhu in bila z glavo zakrita v seno. Kakšen je vzrok smrti o tem poizvedujejo sedaj orožniki. Bližnja okolica Pločeve trdi, da je imela čestokrat božjastne napade. Verjetno je, da je v takem stanju padla na seno in se zadušila.

Iz učiteljske službe. Premesčeni so: Angela Horvat iz Sv. Atona v Slov. gor. k Sv. Kungoti, Marija Obrar iz Selnice pri Mariboru na Tezno, Janko Horvat iz Kapce pri Dol. Lendavi v Bahovec pri Murski Soboti, Alojzij Peršič iz Petrovč pri Murski Soboti v Bohovec pri Murski Soboti, Angela Ivanuš iz Fikšincev pri Murski Soboti v Dornavo pri Ptuj, Valpurga Marušič iz Andrijancev pri Murski Soboti k Sv. Florijanu pri Smarju, Franciška Pagon iz Gor. Len-

Šolske vesti

Sokol Maribor matica obvešča starejše članstvo, da se prične redna telovadba starejšega oddelka v sredo 22. t. m. ob pol 19. uri in sicer začasno v telovadnici drž. realne gimnazije. Obenem se pozivajo še ostali Sokoli, prijatelji telovadbe, da pristopijo v starejši oddelk in tako pomnožijo naše vrste! Zdravo!

umetniškega ustvarjanja. Biografija izide s številnimi večbarvnimi in enobarvnimi slikami ter s fotografijami iz Jakopičevega življenja v Jakopičevi opremi za njegovo bližnjo 70 letnico.

7. oktobra v Graz s Putnikovim luksuznim avtokarom. Vožnja in vizum le Din 100.—.

Tiskovna tožba. Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je danes dopoldne vršila kazenska razprava proti odgovornemu uredniku »Neodvisnosti« Stanku Hitiju, proti kateremu je ljubljanska Prosvetna zveza vložila tiskovno tožbo radi klevete in sicer radi članka »Dajte slovenskemu ljudstvu dostojen slovenski radio«. Stanko Hiti je bil obsojen na 10 dni zapora pogojno 3 leta in na 250 dinarjev globe, na 250 dinarjev materialne škode ter na objavo sodbe v »Neodvisnosti«. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Tombak, prisednika sta bila s. o. s. Kolšek in Lečnik, Prosvetno zvezo je zastopal odvetnik dr. Schaubach, obtoženega St. Hitija pa je branil odvetnik Jelenc.

Strahovalec Studencev v rokah pravice. Že delj časa je strašil po Studencih drzen in premeten vlomilec, ki je izbiral za torišče svojih nočnih obiskov predvsem studenške gostilne ter odnašal iz njih vse, kar mu je le prišlo pod roke. Vlome je izvršil tako sprtno, da ni bilo za njim nobenega sledu, saj je imel za svoje močne podvige posebno izdelan vitrih, s katerim je odpiral in zapiral vrata. Vlomil je v gostilno Sporej, nadalje v gostilno Kučer ter skušal vlomiti tudi v gostilno Omulec, odkoder so ga pa domači spodili. Vrlji studenški orožniki so delj časa zasledovali 27 letnega ključavničarja Vernika Albina iz Studencev, ki je bil še pred nedavnim izpuščen iz tukajšnje kaznišnice, kjer je odsedel svojo dolgoletno kazen za izvršene grehe. A. V. ima na vesti tudi vlom v Zupančevo trafiko v Studencih na Aleksandrovi cesti in se je po odpuštu iz kaznišnice večkrat pobahal, češ da bo vse pobil, kar mu bo prišlo pod roke. Ostal je torej tudi po prestani kazni nepoboljšljiv. Studenški orožniki so organizirali pohod na hišo, kjer se je mudil v noči od nedelje na ponedeljek in ga zvalili v sosednjo hišo, kjer so ga obkalili in ga ponovno aretirali. Drzneža, ki je medtem zopet v rokah pravice, so oddali mariborski mestni policiji, ki ga je po zasljanju odpremila v tukajšnje sodne zapore.

Radj neozdravljive bolezni v smrt. V Selnici ob Muri se je obesil v svojem stanovanju 42 letni tovarniški delavec Josip Harec. Žena, ki je prišla zvečer z dela domov, ga je našla mrtvega. Harec je že delj časa bolehal za tuberkulozo in je sedaj napravil konec svojemu bédnemu življenju. Zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka v starosti 4 in 7 let.

Aretirani pohotnež. Košaški orožniki so aretirali nekega 17 letnega brezposelnega delavca Ivana H. iz Košakov, ki je pred dnevi napadel na Kalvariji hčerko nekega tukajšnjega zdravnika ter ji skušal napraviti silo. Omenjena hčerka se je namreč sprehajala z neko tovarišico po Kalvariji, pa je nenadoma planil iz gozda omenjeni Ivan H., jo vrgel na tla in ji skušal napraviti silo, kar se mu pa ni posrečilo, ker se je dekle krepko branilo. Ivan H. je pri zasljanju na policiji svoj greh priznal ter so ga oddali v zapore tukajšnjega sodišča.

10 dni Pariz, London. Putnik prireja od 16. do 29. oktobra interesantno potovanje na svetovno razstavo v Parizu s fakultativnim izletom v London. Prospekti in informacije, kakor prijave sprejema Putnik, Maribor, Celje, Ptuj.

— Lanskim abonentom hrani blagajna njihove sedeže samo še do srede 22. tm. zvečer.

dave k Sv. Vidu pri Grobelnu, Valerija Kamenšek iz Šmarja pri Jelšah v Maribor, Branimir Čeh iz Frama v Hoče, ter Terezija Vindišman iz Sorice v Hajdino pri Ptuj.

Münchner - Oktoberfest! Izkoristite to izredno ugodno priliko s Putnikovim avtokarom, ki vozi 1. oktobra v München. Cena le Din 1.100. Prijavite se takoj, ker poteče rok prijave jutri 22. sept.

Toča... Včeraj po 12. uri se je zastrlo nad Mariborom nebo. Vlila se je ploha, med deževjem je padala tudi toča, ponekod debela kakor oreh, ki je po vinogradih povzročila precejšnjo škodo. Zanimivo je, da je toča padala samo v gotovih mestnih, dočim je v drugih predelih ni bilo. V bližini starega mestnega pokopališča ob Strossmajerjevi ulici je bilo toliko, da je bila vsa cesta pokrita s točo, debelo kakor lešniki. Neurje kmalu šlo mimo. V tem je sreča, ker bi sicer lahko toča povzročila za vinograde in drugo rast usodne posledice.

Opozarjamo našo javnost na žalni koncert, posvečen spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, ki se bo vršil 8. oktobra zvečer v tukajšnji fračiškanski cerkvi. Sodelujejo virtuosinja F. Brandlova, organist B. Arnič iz Ljubljane in pevski zbor društva »Jadrano«.

Privatna risarska in slikarska šola. Vpisovanje do 1. oktobra. Akad. slikar, prof. Jirak, Atelje Gospojna 7/III.

Najboljša ruska pevška skupina Zaharovi gostuje v Veliki kavarni.

Mariborske šole so danes na posebno svečan način proslavile spomin blagopokojnega prezidenta Osvoboditelja češkoslovaške republike g. T. G. Masaryka. Po svečanih službah božjih v tuk. cerkvi se je naša mladina zbrala v svojih zavodih, kjer so jim učitelji in profesorji predavali o življenju in zaslugah velikega pokojnika ne samo za češkoslovaški, temveč tudi za jugoslovenski narod. V osnovnih šolah so se vršile ljubke deklaracije, v katerih se naša nadebudna mladina klanja spominu »Tatičku« našega bratskega naroda baš v trenutku, ko polagajo velikega sinu češkoslovaškega naroda v grob. Naša obmejna šolska mladina se zbira danes v mislih ob pokojnikovi krsti in delj žalost in tugo z mladino svojih bratcev v češkoslovaški državi, ki ji je veliki pokojnik postavil zdrave temelje in ki je svoj rod skozi vse generacije vzgajal v ljubezni do nas Jugoslovenov. Šole so bile pouka proste in se je tudi šolska mladina pridružila vesplošni žalosti, ki je zajela ves naš rod ob izgubi največjega državnika bratske češkoslovaške države.

V Slovenske gorice priredi Putnik 3. oktobra izlet. Cena vožnji in obedu na najlepši razgledni točki na Kapelj le Din 75.—. — Vinske trgatev! Prijavite se za ta užitek polni izlet takoj.

Mladj in stari legajo v grob. V tuk. splošni bolnišnici je preminula 67 letna zasebnica Hasel Ivana, Na Koroški cesti 84 je izdihnila v najlepši dobi 27letna delavka Vake Pavla. Žalnočim naše iskreno sočutje.

Katalogiziranje Jakopičevih slik. V Maribor je dospel publicist gosp. Anton Podbevšek iz Ljubljane, da katalogizira Jakopičeve slike tukajšnjih lastnikov. G. Podbevšek pripravlja z Jakopičevim sodelovanjem veliko biografijo o Jakopiču s pregledom čez petdeset let njegovega

Te življenja in sveta

Kako se znajo živali potuhniti in pretvarjati

Uprava antwerpenskega živalskega vrta hoče po vzorcu neke podobne ameriške ustanove zgraditi poseben oddelek za živali »varavke«, to je za bitja, ki od pretvarjanja, od tega, da glumijo neresnično stanje, živijo, alj pa se vsaj s tem prerivajo skozi življenje in na ta način kljubujejo nevarnostim. Prevara, ki že med ljudmi tako lepo cvete, ni v živalskem svetu nič manj pogosta.

Med živalmi razlikujemo dve vrsti prevar. Nekateri živali se delajo, kakor da bi bile neznansko nevarne, kakor da bi imele strašno strupene zobe, s katerimi bi lahko vsakogar takoj usmrtile. V drugo vrsto pa spadajo živali, ki se v nevarnem položaju obnašajo tako, kakor da jih sploh ni tam. Naredijo se tako neznatne, da jih oko niti ne opazi. Ta prevara gre tako daleč, da premoči celo živali iste vrste. Neke žuželke, ki se na to umetnost posebno dobro razumejo, se znajo namreč tako sijajno potuhniti in prilagoditi okolici, da jih začne večkrat hrustati žuželka istega rodu, ki jih sma-

tra za navaden list.

V živalskem svetu pa imamo še drugih, veliko lepših in zanimivejših prevar. V Severni Ameriki živi kljukastonosa kača, ki postane kvečjemu meter dolga in je splošno zelo temne barve. Če to kačo prestrašimo, se napihne kakor kobra, razgrne neke vrste rebri ščit, izbulji oči in odpre gobec na stežaj tako, da se človek nehote umakne, saj ni nobena kobra ob napadu strašnejša kakor ta kača. Vendar pa se te, na videz tako strašne kače, ni treba niti najmanj bati; je namreč brez strupenih žlez in je nedolžna kakor deževnik. Če se je odločno kotimo, se niti ne zmisli, da bi ugriznila. V resni, neposredni nevarnosti se brani edinole na ta način, da se naredi hipoma mrtva.

V Južni Ameriki pa živi strupena kača »lance de fer« (v dobesednem prevodu bi ji rekli »Železna sulica«), ki ima tudi svojega dvojnika. Lažna »lance de fer« je po videzu prav tako kakor prava in se ravno tako vede, ven-

dar pa ni strupena. Podobnost med njima je nenavadno velika in varljiva, zato nikakor ni priporočljivo govoriti in razlagati ljudem o tem, da je na kača strupena, druga pa čisto nedolžna in pohlevna. Marsikdo bi se lahko prevaril in bi to svojo zmotu plačal z življenjem.

Avstralija ima zanimivo vrsto dinga (divjega psa). Če ga presenetimo, se naredi mrtvega; ne gane se, čeprav ga po mili volji premetavamo sem in tja. Listne žuželke in one, ki živijo v bubju, so brez dvoma najboljše komedijantke živalskega sveta, takoj za njimi pa pridejo ribe, izmed katerih ga najbolj pihne riba »piščalkarica«. Kadar opazi, da se bliža kakšna velika, nevarna riba, se spusti v globino med šaš, kjer se postavi na glavo in migeta z repom v istem taktu kakor travne bilke okoli nje. Požrešen sovražnik je radi tega ni opazi in plava mimo.

Tako in podobno se pretvarjajo razne živali, da si čim dalje ohranijo ljubo življenje.

vrženi solnčarici, revmatizmu, živčnim boleznim in prehladu. V splošnem vzeto, so črnolasci mnogo odpornejši napram raznim bolezenskim vplivom in napadom in imajo po večini lepe in zdrave zobe. Svetlolasi ljudje so srboriti in nagle jeze. Nanje uplivajo skrb in tegobe z znatno večjim in trajnejšim učinkom, nego je to slučaj pri črnolascih. Ljudje svetlih las so mnogo dovtetnejši za ubojstva nego črnolasci, ki bodo povzročili zlo preje samemu sebi, nego komu drugemu. Vse navedbe tega angleškega profesorja se ujema s tozadevnimi statističnimi podatki, ki izkazujejo med samomorilci prevladajoči odstotek črnolasccev.

Koliko čevljev strgajo v posameznih državah

Bi skoro ne verjeli, pa je vendarle res! Najboljše merilo življenjske stopnje v posameznih državah je letna poraba čevljev. Po posebni statistiki je dognano, da porabi n. pr. vsakih 100 prebivalcev v USA letno 326 parov čevljev, v Angliji jih porabijo že samo 277. Ostale države si sledijo po sledečem vrstnem redu: Anglija 277, Češkoslovaška in Belgija 200, Švica 197, Nizozemska 190, Švedska 160, Nemčija 114, Italija 70, Španija 52, Poljska in Brazilija 45, Jugoslavija 28 in Japonska 14.

Prava reč.

Fantek pride na pošto in prosi, da bi mu menjali bankovec. — Poštar: »Ne morem menjati. Bankovec ni pravi.« — Fantek: »Prava reč, ko bi bil pravi, bi ga lahko povsod menjal.«

Pri stroju se ljudje ne postarajo prezgodaj

V uredništvu nekega ameriškega lista so se hoteli prepričati, ali je res, da se pri strojih zaposleni ljudje prezgodaj postarajo in da so zato razmeroma kmalu izločeni iz gospodarske delavnosti. Novinarji so proučevali to vprašanje v velikih podjetjih družbe Ford Motor Company in rezultati so bili nepričakovani. Izkazalo se je namreč, da je dobra tretjina Fordovih uslužbencev stara nad 40 let, skoraj ena tretjina pa nad 45 let. Eden izmed starejših delavcev je izjavil, da v Fordovih tvornicah radi zaposlujejo starejše ljudi, ker so zanesljivejši pri točni in standardni proizvodnji. Družba zaposluje 123.562 delavcev in nameščencev. Od teh je 47.156 nad 40 let starih, 28.576 je starih že nad 45 let, 6377 jih je doseglo že starost 55 let, 198 delavcev je pa starih celo že 70 let, a dva sta že starca, stara po 84 let. Mnogi so se v službi postarali, mnogo jih dela v tovarnah že nad 18 let. Tovarne ne sprejemajo samo mladih delavcev, temveč tudi starejše. Zadje mesece so sprejeli več delavcev, starih nad 50 let. Ta Fordova metoda, ki se ne osredotoča samo na mlade moči, je sicer osamljena, vendar pa izpodbija trditev, da se človek pri stroju prezgodaj obrabi.

Zlato

Zlato je v rudninah zemeljske skorje zelo razširjeno. V majhnih množinah ga najdemo skoro povsod. Nahaja se v obliki kakor prah majcenih listkov, vendar se ga iz rudnin ne splača pridobivati, če ga je premalo v eni toni rudnine. Pri nas se dobi kar v pesku Drave pa tudi Donave. Splača se pridobivati le tam, kjer

se dobi za pridobljeno zlato več kot stane predelava rude. Zato mora imeti ruda 10 in več gramov zlata na 1 tono. Takih rud pa na svetu ni tako na pretek, najbolj je poznana Južna Afrika (Transval). 1 kilogram zlata stane 50 tisoč Din.

Na vsem svetu so ga pridobili lansko leto kar 1.100.000 kg ali 110 vagonov po 10.000 kilogramov. Njegova vrednost bi bila 55 milijonov dinarjev.

Največ so ga pridobili v Južni Afriki: 352.000 kilogramov, v Rusiji: 288.000 kilogramov, v Kanadi: 115.000 kg, v USA: 115.000 kg in v Avstraliji 36.000 kilogramov. Nekaj sto kilogramov so ga pridobili tudi pri nas v Srbiji.

Množina pridobljenega zlata je zelo velika, vendar le majhna v primeri s spravljenimi zalogami. Te niso sicer točno znane; računajo, da je na svetu v zalogah do 40.000.000 kg zlata in tako je na leto pridobljena množina le ena štiri-desetinka spravljenih zalog. Zato se tudi ni bati, da bi mu cena kar propadla, ali pa da bi se to poznalo pri denarju, ki po večini temelji na zlati podlagi.

Barva las odloča pri človekovi usodi!

Neki angleški profesor trdi, da je po dolgem in težavnem raziskovanju končno vendarle ugotovil vezi, ki obstajajo med naravno barvo las ter telesnim in duševnim ustrojstvom posameznega človeka. Sporedno s tem iznaša omenjeni profesor tudi trditev, da je naravna barva las, to je barva, ki mu jo je človeku darovala narava; in ne ona druga izumetničena, v tesni in neposredni vezi s posameznikovo usodo. Oni ljudje, ki jih je narava obdarovala z lasmi kostanjeve ali rdečkaste barve, so mnogo dovtetnejši za razne kožne bolezni, medtem ko se črnolasih

slične bolezni takorekoč izogibljejo. Ugotovljeno je tudi, da lasje kostanjeve ali rdečkaste barve ne prenesejo močne svetlobe, medtem ko so črnolasi za isto zelo odporni. Rdečelaščeva koža je dovtetna za vsakovrstne spremembe in so vsi rdečelasci malodane brez izjeme pod-

<p>Razno</p> <p>VSE SPECIJALITETE Rakušove pekarnice (Robaus) dobite tudi v podružnici Gosposka ul. 13. trgovina Gert. 5008</p> <p>Sobo odda</p> <p>OPREMLJENO SOBO sončno, oddam takoj ali s 1. oktobrom. Stritarjeva 25. 5272</p> <p>OPREMLJENO SOBO 5272</p>	<p>Stanovanje</p> <p>Oddam krasno SOBO IN KUHINJO Nasipna 58. 5279</p> <p>STANOVANJE čisto, novo, soba in kuhinja, oddam. Pobrežje Solska 4. 5282</p> <p>Lokal</p> <p>IŠČEM DELAVNICO za mizarstvo, prostorno za štiri delavce. Ponudbe na mizarstvo, Gregorčičeva 8. 5277</p>	<p>Službo dobi</p> <p>Sprejem mladega močnega PEKARSKEGA UCENCA ki se je že kje učil ali pa mladega pomočnika. Tudi mladega hlapca sprejem v službo. Pekarna Feiertag. Maribor, Betnavska cesta. 5281</p> <p>POSTREŽNICO sprejem. Vrazova 11-III. Ie-vo. 5280</p> <p>Pošteno, mlado DEKLE sprejme cvetličarna Weiler. 5271</p> <p>ŠIVILJE za boljše moško perilo se sprejmejo. Z. Verdnik, Ruška cesta 2. 5273</p>
--	---	---

Oglašuite v »Večerniku«

Zahvala

Vsem, ki so nam ob težki in bridki izgubi preljubljenega soproga, očeta, sina, brata, strica in svaka, gospoda

MILOŠA SKAČEJA
lesnega trgovca

izkazali in izrekli iskreno sočutje in sožalje, se tem potom najlepše zahvaljujemo. Iskrena hvala darovalcem vencev, šopkov in cvetja. Posebno se pa zahvaljujemo gospodu primariju dr. Sternadu za požrtvovalno pomoč, častitim sestram, upravi bolnice Slovenjgradec za njih trud, častiti duhovščini in gospodu župniku Oblaku in starosti Sokola Belaju za prekrasna nagrobna govora, Sokolu Ruše, Limbuš in domačemu Sokolu, kakor gasilcem iz Sv. Lovrenca na Pohorju ter končno vsem, ki so od blizu in daleč prispeli, da sprejmejo blagopokojnika na njegovi zadnji poti. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Sv. Lovrenc na Pohorju, dne 21. septembra 1937.

Žalujoči ostali.

Skrivnosti

26

»Kaj hočeš?« je vprašal Everard in jezno dvignil obrvi.
 »Nikamor ne pojdete!« je zapovedovalno dejal Leon.
 »Ali si domišljuješ, da me boš zadržal?«
 »Govoriti hočem z vami.«
 »O, varuje se!«
 »Ne bojim se vas, Everard, vedite da se vas ne bojim! Vedite tudi, da migre za več kot za lastno življenje, da mi gre za čast, zato hočem...«
 »Molči!«
 »Ne smem.«
 »Ne izzivaj me, mladenič, sicer...«
 »Nikdar ne pojdete odtod.«
 »Prav, tem slabše zate, če hočeš tako!« je vzkliknil Everard besno.
 Z enim skokom je vrgel na mladeniča, ga podrl na tla in mu s svojo železno roko zaprl usta.

V tem so trije možje potegnili izpod suknj nože in čakali Everardovega znamenja, da planejo na svojo žrtev.

VII. Z Bogom!

Leon se je hotel vzravnati in se otresti močne roke, ki mu je pritiskala usta, toda Everard ga je s vojo krepko desnico trdno tiščal ob tla, z levico pa je zadrževal nože, ki so bili pripravljeni, da udarijo.
 »Ne, še ne!« je dejal z usmiljenjem, ki ga njegovi tovariši niso bili vajeni. »Če bo mladi mož zameten, mu bomo prizanesli. Toda molčati mora kakor riba... sicer...«
 Potem se je sklonil k Leonu.
 »Tole te je morda izmodrilo, mali,« je pristavil. »Ali mi sedaj obljubiš, da boš molčal?«
 Mladenič se je s skrajnim naporom izvil izpod roke, ki ga je držala, in ko si je za hip oprostil usta je zakričal.
 »Na pomoč! Na pomoč! Morilci!«
 Everard se je vzravnal in krepko zaklel.
 »Kaj stojite in čakate, strele?« se je

obrnil h Golimu in Filipu. »Udarite, da bo molčal!«
 Storilci so priskočili k Leonu in Everardov ukaz bi se gotovo izvršil, ako bi se ne odprla v tem trenutku vrata. Med njimi se je prikazala Blanka. Vsi so obstali, kakor bi jih strela zadela.
 Everard je spustil svojo žrtev in trije razbojniki so se umaknili stramočeni in skrili nože.
 Blanka se je ustavila na pragu in zdelo se je, kakor da njeni pogledi vprašujejo.
 »Kaj je vendar? ... Kaj se godi tukaj?«
 Leon jo je opazoval in se vpraševal ali ni to prikazen iz onih prečudnih sanj, v katerih se nenavadna resničnost meša z nemogočo domišljijo.
 V njem se je borilo tisoč različnih čuvstev.
 Kdo je ta mladenka? Odkod je prišla? Čigavo je to čudovito nežno bitje, na čigar čelu odseva tolika lepota, polna čistosti in nedolžnosti?
 Everard je povesil glavo in ni odgovoril na njena vprašanja. Tedaj se je njen vprašujoči pogled obrnil k niemu,

Leon se ni mogel več zdržati; stopil je k njej, jo nežno prijel za roko in hvaležno dejal:
 »Bodite najsrečnejše pozdravljeni!«
 »Zakaj?« je vprašala začudeno mladenka.
 »Rešili ste mi življenje.«
 »Ali je bilo vaše življenje v nevarnosti?« je vprašala Blanka in vtrepetala.
 »O, saj mi ni za življenje! je odgovoril Leon. Pa imam važno nalogo, ki jo moram izpolniti in radi nje še nočem umreti!«
 »Saj vas je moj oče branil, ali ne?«
 »Vaš oče?«
 Ko se je Blanka obrnila k svojemu očetu, je ta skočil k mladeniču in ga zgrabil za roko.
 »Molči!« je dejal z ukazujočim in globokim glasom. »Ako zineš eno samo besedo... te ubijem brez usmiljenja.«
 »Kdo je ta deklica?«
 »Moja hči.«
 »In ona ne ve ničesar?«
 »Ničesar, ničesar! Ali razumeš?«
 Leon je umolknil. (Dalje.)